

ዝኽሪ ህይወትን ውርሻን አቦና ብጹዕ ም ቅዱስ አቡነ አንጦንዮሱናይ ኤርትራ ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ሳልሳይ ፓትርያርክ

ብሃይለማርያም ተስፋይ ሎስ አንጀለስ መጋቢት 19, 2022

ሎሚ አብ ከተማ ሎስ አንጀለስ ተኣኪብና ናይ ብጹዕን ቅዱስን አቦና አቡነ አንጦንዮሱ ሳልሳይ ፓትርያርክ ዓብይ ሃይማኖታዊ መራሐ ኦርቶዶክሳዊት ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ዝኽሪ ህይወቶምን፣ ውርሻን/ሌጋሲን ከኩብዕል እንኩሎና አዝዩ ልዑል ኩርዓትን ሓበንን እናተሰማዓኒ'ዩ። አቡነ አንጦንዮሱ አንጻርቲ ነቲ ንህዝብና ጨቀኑ ዝገዝእ፣ አብ ዞባናው'ን ሰላምን ርግእትን ከይሰፍን ዘራጊ ኮይኑ ዘሎ ስርዓት ህግደፍ መኪቶም ብናይ ሓቀኛ ሃይማኖታዊ አመራርሓ ፍናን ህዝብና ክብ ከም ዝብል ዝገበሩ አቦ'ዮም። አቦና አቡነ አንጦንዮሱ ካብ ናይ ናይ 5 ዓመት ዕሽል ዕድሚኡም ጀሚሮም ህይወቶም ንመምርሕን ቃልን እግዚአብሄር ዝሰውኡ፣ አብ ጎድኒ ዝተበደለ ወገን ሕብረተሰብ እምበር፣ አብ ጎድኒ ሴፉ ዝመዘዘ ሓያል መንግስቲ ዘይተሰለፉ አቦ እዮም። ንሃገረ ሰማያት ካብ ዝፋነዉና ጀሚሩ፣ ብዛዕባ አቦና ንቤተክርስቲያንን ህዝብን ዝገበርዎ አስተዋጽኦ ብዙሕ ስለ ዝተባህለ ግን፣ አብ ናይ ሎሚ ጽሑፊይ አብቲ ቀጻሊ ወለዶታት ከነተግብሮም አቦና ሓደራ ዝሃቡና ዘይተፈጸሙ ዕማማት፣ ናይ ሰናይ ምሕደራን፣ ፍትሕን ማዕርነትን፣ ሕውነትን ሲቪልነትን፣ ነጻነትን ዘመናውነትን ዝብሉ ጉዳያት አተኩረ ሕጽር ዝበለ መግለጺታት ክህቡዩ።

1. ሰናይ ምሕደራ፦ ክፍለ ዓለምና አፍሪቃ ብግቡእ ዝተመርጹን፣ ካብ ጉቦን ብልሽውናን ሓራ ዝኾኑ መራሕትን፣ ስለ ዝሰኣነት፣ አዝዩ ዘሰክፍ ናይ ምሕደራ ስእነት ወይ ቦኾራ አጋጢምዎ፣ ብዓማጺ አተሓሕዛ ጸዋታዊ ጉዳያት ሃገር ሰልክያ ትርኩቡ። ቅዋማዊ ትግባረ ሰናይ ምሕደራ፣ ንሕብረ-ቁጠባዊ ብልጽግናን፣ ሰላምን ድሕንነትን፣ ፖለቲካዊ ርግኣትን ናይ ብምልእታ እታ ክፍለዓለም አፍሪቃ አገዳሲ'ዩ። ሰናይ መንግስቲ ንአብ መንገ ሃይማኖትን መንግስትን ዘሎ ፍሉይነትን፣ ሰብአዊ መሰላትን የኽብር። ሰናይ ምሕደራ ዘለዎ አመራርሓ ሃገር ዘማልአም ነገራት ሓላፍነትን፣ ግሉጽነትን፣ አካብነትን/ጠርናፍነትን፣ ማዕርነትን፣ ከምኡውን አሳታፊ ምሕደራ ኮይኑ ተሓታትነቱ ከአ ንህዝቢ እዩ።
2. ሓድነትን ሕውነትን፦ አብ ኤርትራ ዘሎ ስርዓት፣ አብ መንገና ዘሎ ነቓዓትን/ፍልልያትን አለልዩ እናመዘመዘ፣ አብ ሃይማኖታውን ወገናውን ክፍልታት መቐሉ ንሕብረተሰብና ፈላልይዎ ይርኩቡ። አብ ዝኾነ ፖለቲካውን ወተሃደራውን ስርሒታት ህዝቢ ከኽትት ከሎ፣ ብሓደ ሃገራዊ ወኒ ዘይኮነሰ፣ ንሓደ ሃይማኖት ዝያዳ ዘርብሕ ፖሊሲታት/ስርሒታት ይገብር ወይ የተአታቱ ከም ዘሎ ብሃሰ-ሳቱ አቢሉ የዋፍር እሞ፣ እቲ ረብሓ ዘለዎ ዝመሰሎ ሸነኽ ሃይማኖት ወይ ወገን ከአ ድግዲቲ ተዓጢቐ ነቲ ስርዓት የገልግል። ጽንሕ ኢሉ ነቲ ተበዲሉ ከም ዘሎ አሚኑ ዝጸንሐ አካል ከአ ሕጂ ዝኽሕሶ ዘሎ ተረባሒ ከም ዝኾነ አምሲሉ፣ አብ ርእሰቲ ተረባሒ ኔሩ ዝመሰሎ ወገን ወይ ሃይማኖት ከዕኑ ወይ ሕነ ክፈዲ ይዕጠቕ። በዚ ሚላዚ ከአ ህዝብና ብዝተበራረየ ግዜታት ሓድሕድ ክተዓናኖ

ኔሩን ይነብርን አሎ። እዚ ናይ ቡብተራ መንግስቲ ህግደፍ ከተገልግል ምንግር እምበኣር፣ ሓንሳብን ንሓዋሩን ደው ክብል አለዎ። እዚ ድማ እቶም ኣብ ኤርትራ ዝርከቡ ዓባይቲ ግናዓት ናይ ሃይማኖታትን፣ ካልኣት እምነታትን፣ ሓደ ቀዋሚ ወይ ነባሪ ናይ ዙፋን ልዝብን መድረኽ/ፕላትፎርም ትካል አቕሞም ፍልልያቶም አልዲሎም ከጸብቡ ክኸእሉ አለዎም። ኣብዚ እቲ ኣቦና ብጹእ ዎ ቅዱስ ኣቡነ ኣንጦንዮስን፣ አቐዲሞም ዝሓለፉ ኣቦና ሓጅ ሙሳ መሓመድ ኑርን፣ ዝተኸፍለ መስዋእቲ ኣብ መጻኢት ኤርትራ “መንግስቲ ኣብ ሃይማኖት፣ ሃይማኖት ከአ ኣብ መንግስቲ” ኢድ ከይተአታቶ ብቐዋም እተውሕሰ ነጻን ዲሞክራሲያዊትን ኤርትራ ከም ሓደ ናይ ሓድነትናን ሕውነትናን ሓወልቲ ኮይኑ ከገልግል ይግበር።

3. ሲቪላውነትን ቅኑዕ ዜግነትን፡- ኣቦና ኣቡነ ኣንጦንዮስ ብተግባርዮም ምሂሮምና፣ ዝነበርዎ መንፈሳዊ ህይወት ናይ ፍቕርን፣ ትሕትናን፣ ኢነፍስፍትወትን፣ መሰል ሃይማኖት ክኸበርን እዮም ነቢሮም። ክልቲኦም ምስ ኣቦና ሓጅ ሙሳ መሓመድ ኑር ብሰላማውን ፍትሓውን መንገዲ፣ ነቲ ናይቲ ሰርዓት ዓንደሰረት ከም ዘንቀጥቐጥ ከአ ገበርዎ። ብሸነኽ ህዝብና ግን ነጻ ነዚ ዘንጻባርቕ ኣብነታት ኣይተኸተለን። ናይ ምዝራብ መሰል እናልዕልካ፣ ዘይሓላፍነታዊ ገደብ ኣልቦን፣ ሃሳይን መልእኽታት ኣብ ምትሕልላፍ ተጻሚዱ ይርከብ ኣሎ። ኣብ ናይ መራኽቢ ብዙሃን ንዝካየድ ናይ ክልቲኦ ሸነኽ ደጋፊ መንግስትን፣ ደላይ ፍትሕን፣ ክዝረብ ዝውዕልን ዝሓድርን ቆይቂ፣ ኣብነታዊ ልሳነ-ሃንደበት ናይ ኣቦና ኣይኮነን። እዎ ሎሚ ንኣቦና ተኣኪብና ክንዝክር እንከሎና ጽባሕ እነመሓላልፎም መልእኽታት ቃለ-ህይወቶም ተኸተልና ብሲቪላውን ሓላፍነታውን መንገዲ ንምክያድ ድሉዎት ኳይና ንበገስ።

4. ነጻነት ሃይማኖታዊ ትካላት ፡- ካብ ማእከላይ ክፍለዘመን ጀሚሩ ክሳብ ሕጂውን ኣብ ዞባና ሓይሊ ሰልጣኖም ንምጉልባት፣ ድሕሪ ነጋውስን መኮናንናትን ነቲ ሃይማኖታዊ ትካላትውን ምስ ዓውደ ሰልጣኖም ብምልጋብ ኣብ ትሕቲ ቁጽጽሮም የእትወዎ። ነዚ ዋንታዊ ዝተተራኣኣሰ ዝምድናታት'ዚ ብምምዝማዝ ከአ ሰርዓት ህግደፍ ሰልጣን ኣብ ዝሓዘሉ ጊዜ ምእዙዝነት መራሕቲ ተዋህዶ ሃይማኖት ንምክሳብ፣ ንህንጻ ዋና ምምሕዳር ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ብርክት ዝበለ ገንዘብ ለገሰሎም። ኣብቲ ጊዜ'ቲ እዮም እምበኣር እዞም ሕጂ ብውክልና ቤተክርስቲያን ዝመርሑ ዘለዉ ኣቦና ኣቡነ መቃርዮስ መዘዙ ስለ ዝተረድኡ ነቲ መላኺ መንግስቲ “ኣታትየና እምበር፣ ኣይትሐንግረና” ዝበልዎ። መንግስቲ ህግደፍ ግን እዚ ህንጻ'ዚ ድሕሪ ምውድኡ ክሳብ ካብቲ ናይ ሞባእ እቶት ከይተረፈውን ክጫራቶም ጀመረ። ጸኒሑ ከአ ኣብ ገለ ሃይማኖት ጠቀስ ፖሊሲታቱ ቤተክርስቲያን ገለ ተቓውሞ ምስ ገበረ፣ ነቲ ብርክት ዝበለ ብወፊያ ህያብ ዝሃቦም ገንዘብ ናብ ናይ መንግስቲ ግምጃቤት ክመልሰዎ ኣዘዘዎ። ቤተክርስቲያን ከአ ሕራይ ኢሎም ናብ ዓቕሚ ዘለዎም ሰብጸጋ ምእመናን ደብዳቤ ልኢኹም ኣኹባ ይዕድሙ። ንዕዱማት ግን ምስ መጹ ክንገሮም ተባሂሉ ኣጀንዳ ኣይትሰደሎምን። ስለላ ህግደፍ-ብወገኑ መን ደብዳቤ

መጽደቅ ምሉዕ ተኸታቲሎም ይፈልገዋል። ብድር እቲ ኣኼባ ንምምሕዳር ቤተክርስቲያን መጸኢም ከኣ ንምንታይ ሰብ ዓዲምኩሞ ኣለኹም ኢሎም ይሓትዎም። ንሳቶም ከኣ ገንዘብኩም ክንመልሰልኩም ኢሎም ይምልሱ። ስለያ ሃገር ትቕብል ኣቢሎም፣ ዕዳማት ምስ መጽሓቲ ሳንቲም ከይትእክቡ ኢሎም ኣጠንቂቑሞም ይኸዱ። በዚ ከኣ ምምሕዳር ተደናጊሩ መደቡ ይሰርዝ። መጻኢት ዲሞክራሲያዊት ኤርትራ ግን ንኩሎም ሃይማኖታት ብማዕረ እትርእ፣ መሬትን፣ ንብረትን፣ ገንዘብን ሃይማኖታዊ ትካላት እተኸብር፣ “መንግስቲ ኣብ ሃይማኖት ሃይማኖት ከኣ ኣብ መንግስቲ” ኢዱ ዘየእትወሉ መሰሎም ብቅዎም ዝተውሕሰ ክኸውን ብቃልሲ ኩልና ኤርትራውያንን ብሃገራዊ ቻርተርን ዝተሰነደ ምዃኑን ሕጂ ከነረጋገጽ ይግባእ።

5. **ዘመናዊነትን ኣድማሳውነትን**- ትምህርቲ ኣብ ሕብረ-ቁጠባውን ፖለቲካውን ለውጢ ናይ ሓደ ሃገር ቁልፋዊ ዝኾነ ተራ ኣለዎ። ወዮ ደኣ ዝተረጋገጸ ዳታ ኣይክውንን እምበር ህዝቢ ኤርትራ ኣብ 2018 ዓ.ም 76.5% ናይ ጸሓፊ-ንባብ/ሊተራሲ ደረጃ ኣለዎ ይበሃል። ኣብ መባእታዊ ደረጃ ትምህርቲ ዘሎ ህጻን ሕልሙ ከመይሉ ናይ ሳዋ ኣገልግሎት ሰጊሩ ይሰደድ እምበር፣ ኣብ ሃገራዊ እዚ ክገብርዮ፣ ወይ ከኣ ኣብዚ ክበጽሕዮ ኢሉ ዝሓልም የለን። ናይ ካልኣይ ደረጃን፣ ካብኡ ሓሊፉ ዘሎ ናይ ላዕለዎይ ትምህርቲ ዕቤትኳ ነበረዮ ነበረ ኮይኑሎ። ኣብ ጸታታት ምልሰ እንቴልና፣ ብባህልን ልምድን ደቀንሰትዮ ኣብ ውላድን ምዕባይ ቆልዑን ጥራይ ተጸሚደን ኣብ ዕቤት ትምህርቲ ዝያዳ ዝህሰዮ ንሳተን እየን። ኣብ ሃይማኖታዊ ትካላትናውን እንተኾነ ዘመናዊ ትምህርቲ ነዚ ዝበልናዮ ዓቕናት ዘንጸባቕዩ። ኣብ ሃገርና ካብ ጥንቲ ኣማኢት ዓመታት ጀሚሩ ምሁር ዝበሃል ዝጽሕፍን ዘንብብን ኣብ ሃይማኖታዊ እምነታት እስልምናን ክርስትናን ትካላት ጥራይ እዩ ነይሩ። ግን ከኣ ሰዓብቲ እቲ ሃይማኖታት እናተማህሩ ክዓብዩ ከለዉ፣ እተን ትካላት ግን ብኡ ደረጃ ካብ ዝነበርኦ ብዙሕ ክብርኻ ኣይክኣላን። እቶም ዝተማህሩ ዜጋታት እምበኣር መንፈሳዊ ህይወቶም ክመርሑ ኣብቶም ጥንታውያን ካህናት ዝምርኮሰ ይኸውን። እዞም ክሳብ ሕጂ ንፓትርያርክ ኤርትራ ወኪሎም ንኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ከመርሑ ዝጸንሑን ዘለዉን ኣቦና፣ ኣቡነ መቃርዮስ፣ ቀደም ካብ ሃገርና ከይወጹ ከለዉ እውን እንተኾነ ንዘመናዊነት ቤተክርስቲያናም ዓቢ መደብ ስለ ዝነበርምዮ እቲ መንግስቲ ህግደፍ ዘይተገደበ ቁጽጽር ናይታ ቤተክርስቲያን መታን ክህልዎ፣ ኮነ ኢሉ ንወጻኢ ክሰደዱ ዝገበረ። ዘመናዊያን ኣብያተ ቤተክርስቲያናት ምስ ዓለም ብኣህጉራዊ ቅርጽ-ምሕደራን ኣድማሳዊ ኣሰራርሓን ምስ ርእሰ ምምሕዳሪን/ሄድኮርተርስ ዝራኽባ እንተኾይነን፣ ካብተን ውሱን ወይ ጸጋ-ኣልቦ ዝኾና ጥንታውያን ኣብያተክርስቲያናት ዝያዳ ክስመዓን ክሕይላን፣ ክምዕብላን ዘለዉን ዕድል እውን ኣዘዩ ዝለዓለ ምዃኑ ብተግባር ንዕዘቦ ዘሎና ነገር እዩ። ጳጳሳት ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ “ኣቤሎ ሓውኻ” ብዝብል ወፍሪ ጥፍኣት መንእሰያትና ንማሕበረ-ሰብ ዓለም ኣብ ምቅላሕ ኣዘዩ ታሪኻውን ውጽኢታውን ዝኾነ ተራ ተጸውተት። ሰርዓት ህግደፍ ግን ግሎባል እገዳ ፈሪሑ ዝኾነ ስጉምቲ ክወስደሎም ኣይክኣላን። ናይ ኣቦና ኣቡነ መቃርዮስን፣ ኩሎም ብጹቶም ካህናት ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያንን፣ ንፓትርያርክና ንምጥባቕ ኣብ ዝገበርዎ ወፍሪ፣ መላኺ ባህርያት ምምሕዳር ሰርዓት ህግደፍ

አብ ምቅላዕ ኣዝዩ ዕዙዝ ተራ ተጻዊቱ እዩ። ንመጻኢ ድማ ኣብነት ናይዞም መራሕቲ እዚኣቶም ተኸቲሉ ኩሉ ዜጋ ንዘመናውነትን መሰልን እምነታትና ክቃለስ ግዴታ ናይ ኩሉ ኤርትራዊ ዜጋ ይኸውን።

አብ መደምደምታ፤

አብ ድሕሪ ውድቀት ሰርዓት ህግደፍ፣ ሕልምታት ኣቡነ ኣንጦንዮስ ኩሉ ተጋሂዱ፣ ምእመናን ዘመናዊት ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ሃልያቶም ክፍሰሁ/ክሕጉሱን፣ ኩሎም ኤርትራውያን ዜጋታት ከኣ እምነታቶም ብነጻ ከምልኹን፣ ከመሓድሩን፣ ሃይማኖታዊ ትካላቶም ክከላኸሉ ድማ፣ ብቐዋም ዝተዋሕሰ መሰል ክህልዎም ጽቡቕ ትምህርቲ እናገለጸኩ መልእኽተይ ኣብዚ እዓዱ። ጽን ኢልኩም ሰለ ዝሰማዕኩምኒ ኣመንሰግን።

ዓወት ንውርሻ ኣቦና ኣቡነ ኣንጦንዮስ!

ዓወት ንህዝቢ ኤርትራ!

እግዚእብሄር ሃገርና ይባርኽ!

ደጊመ ኣመስግን!